

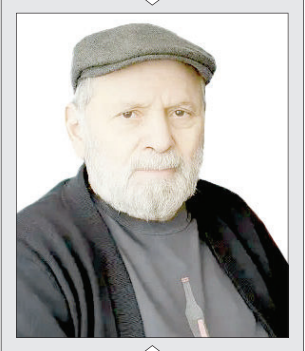
کیومرث اشرفیان

یکشنبه ۳ خرداد ۱۴۰۵
۷ ذی الحجه ۱۴۴۷
۲۴ می ۲۰۲۴
سال بیست و دوم
شماره ۵۳۹۳
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

شرق

روزنامه

شهادت امام محمد باقر را تسلیت می‌گوییم

پرویز قلیچ‌خانی
چهره افسانه‌ای فوتبال
درگذشت

۸

در «شرق» امروز می‌خوانید: مکاشفات کامشاد • قرارداد بزرگ بریتانیا با کشورهای عربی • اقدام جدید دولت برای حمایت از آسیب‌دیدگان حادثه بندر شهید رجایی • ناوگان صمود و چهره دیگر اسرائیل

آنگاه که یک هنرمند از پوسته فنی خویش خارج می‌شود و درباره امور عمومی موضع‌گیری می‌کند، به حیطه روشنفکری اجتماعی وارد می‌شود. البته از همان ابتدا که فیلم می‌سازد وقتی که یک «تم اجتماعی» را انتخاب می‌کند وارد این عرصه شده است. یعنی به هر حال او یک روشنفکر است که قالب هنر را برای بیان مواضع اجتماعی یا سیاسی اش انتخاب می‌کند. جشنواره‌های هنری هم اغلب همین فضا را دارند؛ یعنی روشنفکری در آنجا گردهم می‌آیند که زبان هنر را برای بیان دیدگاه‌های اجتماعی یا سیاسی خویش برمی‌گزینند. درست همان‌گونه که یک سیاستمدار در یک همایش حزبی به سخنرانی می‌پردازد. بنابراین یک هنرمند یک «روشنفکر سیاسی» و بلکه یک فعال سیاسی است. نمی‌توانید دامن زهد بر کشید و بگویید من یک هنرمندم و در سیاست دخالت نمی‌کنم. چون زبان فنی هنر را در خدمت یک موضع سیاسی گرفته‌اید. در یک تعریف خنثی، روشنفکر کسی است که از قالب فنی خود خارج می‌شود و به قدرت‌ورزی در امور عمومی می‌پردازد. اینجا او دیگر فقط یک هنرمند یا ادیب نیست، بلکه یک فعال سیاسی است که چهره‌بندی کرده، اما به جای لباس رزم لباس بزم پوشیده است. چون این لباس برای او کارایی بیشتری دارد. در اینجا اگر او همچنان سیاست‌ورزی خود را در زیر لباس هنر یا علم یا هنر ارزش دیگر پنهان کند، یک «حقیقت‌پاز» است. اگر لوازم سیاست‌ورزی را رعایت نکند یا بلد نباشد او یک عوام است که در قالب روشنفکر ظاهر شده است. به بیان دیگر هنرمندی که آداب سیاست نداند و وارد سیاست شود، یک عوام است که در شکل و شمایل روشنفکر ظاهر شده است. از این منظر، برخی از جشنواره‌های هنری جشنواره‌های سیاسی هستند که در دامنه هنر فعالیت می‌کنند و در خدمت منافع ملی کشورهای خویش هستند، اما در قالبی هنرمندانه. اینجا دیگر خبری از لباس‌های رسمی سیاستمداران نیست، بلکه لباس‌های مجلسی می‌پوشند و آرایش می‌کنند و تفاخر هنری می‌فروشند. اما قصه همان است؛ یعنی معمولاً (و البته نه همیشه) جشنواره یک نمایشگاه سیاسی است که در قالب نمایشگاه هنری و جلوه‌های بصری خود را می‌نمایاند. هنر در خدمت ساختارهای اساسی نظام سرمایه‌داری و در چارچوب استراتژی‌های کلان نظام قدرت جهانی قرار می‌گیرد. به‌ویژه آنگاه که پایتخت‌ها و شهرهای اروپایی و آمریکایی جولان آدمیانی است که از آمریکا و اسرائیل دعوت می‌کنند که به ایران حمله کنند. نمایش‌های جشنواره‌های هنری «توجه فرهنگی» همان حملات هستند چون کشور شما از لحاظ فرهنگی نماد همه بدیهایی شده است که شوروری چون ترامپ را نیز می‌توان تحمل کرد؛ به هر حال ترامپ و اسرائیل «کار کثیف» را که در هم کوپید ایران است، انجام می‌دهند. بنابراین به همین آدم‌های کثیف می‌توان حاجت بست و ترامپ را تا حد یک قدیس بالا برد و دست بر شانه‌اش گذاشت بلکه دعا مستجاب شود. آنگاه که فضای فرهنگی بین‌المللی را از طریق جشنواره‌های سینمایی تسخیر کنید، هر کاری را توجیه می‌کنید. فضای عمومی برخی جشنواره‌ها در واقع توجیه‌کننده چنین «کار کثیفی» هستند، به‌ویژه آن‌گاه که به شما جایزه می‌دهند تا رخت‌های چرک خانواده را در حیطه همسایه بشوید. در واقع در برخی از جشنواره‌ها رقابت بر سر این است که چه کسی بهترین زبان فنی-هنری را برای بیان مواضع سیاسی خویش برگزیده است و مهم‌تر آنکه هنرمند در چه جنبه سیاسی قرار گرفته است؟ جریان اصلی برخی از جشنواره‌ها همین است، یعنی «جشنواره هنری ادامه سیاست است اما با ابزار دیگر». به همان سبب که کلاوزوتز، می‌گفت «جنگ ادامه سیاست است؛ با ابزارهای دیگر». آن‌گاه که شما در یک جشنواره بین‌المللی حضور می‌یابید، از شما انتظار می‌رود درباره جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران اظهار نظر کنید. ... و می‌کنید. اما اینجا دچار تناقض می‌شوید؛ یعنی برگزارکنندگانی می‌خواهند به شما جایزه بدهند که خود موضع دارند و شما که اساساً برای اخذ جایزه به آنجا رفته‌اید، درمی‌مانید که جایزه بگیرید یا موضعی مخالف جایزه‌دهنده بگیرید. از این‌رو موضع دوپهلوی می‌گیرید چون فضا اقتضا می‌کند که چنین باشید. گفتن حاکم بر جشنواره به‌گونه‌ای است که اگر چه از فاشیست‌هایی مانند ترامپ و نتانیاهو به صورت شفاف و علنی حمایت نمی‌کنند، اما کشور شما را هم مستحق هرگونه تادیب می‌دانند (و این برای توجیه فرهنگی حمله به ایران بسیار مهم است) چون چهره کشورتان آنچنان پلید جلوه‌گر شده (و البته خود شما هم سهمی در این پلیدنمایی داشته‌اید) که کشور شما (و نه فقط نظام سیاسی شما) را هم به اندازه همان فاشیست‌ها مقصر می‌دانند.

گزارش «شرق» از برکاری دیپلماتیک کشورهای منطقه برای حصول تفاهم اولیه و جلوگیری از آغاز دوباره جنگ

تهران

در کانون رایزنی‌ها

سخنگوی هیئت مذاکره‌کننده ایران، موضوع هسته‌ای و آزادسازی بول‌های بلوکه‌شده در یادداشت تفاهم ۱۴ بندی قرار دارد

عکس: حامد کرمی/تلفن تصویری

عکس: پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری

عکس: حامد کرمی/تلفن تصویری

برگزیده‌ها

سوریه سرگردان میان رویا و واقعیت
اعتماد به واشینگتن برگ برنده یا تله‌ای برای دمشق؟

معاون سازمان منابع طبیعی در گفت‌وگو با «شرق» درباره خروج درختان شکسته جنگلی توضیح داد

ادامه جدال بر سر درختان هیرکانی

ریخت و پاش ارزی در شرایط جنگی همچنان ادامه دارد

ولخرجی دلاری

به مناسبت بزرگداشت حکیم خیام نیشابوری

خیام در جهان ایران‌شناسی

نگاه

فرصت‌ها و تهدیدهای «سوپر آل نینو» برای ایران

یادداشتی از مهدی زارع

یادداشت

خوانشی از روند رایزنی‌ها و فضای پشت پرده

محمدحسین عمادی

با وجود محرمانه بودن بخش عمده‌ای از نشست‌ها و مذاکرات مرتبط با بحران اخیر، ترکیب، تعدد و تراکم رایزنی‌های دو هفته گذشته خود حامل پیام‌های مهمی است. شاید در آینده نزدیک دستیابی به جزئیات و محتوای دقیق گفت‌وگوها ممکن نباشد، اما از خلال نوع بازگرا، مسیر رفت‌وآمدها و مکانیسم‌های فعال شده می‌توان خوانشی اولیه از فضای پشت پرده ارائه و برخی اصول حاکم بر این روند را رصد کرد. نخستین نکته اهمیت نقش چین در معادلات جاری است. پکن همچنان ترجیح می‌دهد بدون حضور آشکار در متن توافق‌ها و بدون پذیرش هزینه سیاسی شکست احتمالی، در پشت صحنه ایفای نقش کند.

یادداشت

تنگه هرمز و اولویت ذاتی حفاظت از تمامیت ارضی ایران

در هفته‌های اخیر آبراه تنگه هرمز، شاهبیت غالب اخبار، گفت‌وگوها و تحلیل‌های سیاسی جهان شده است. آبراهی که پنج سده پس از آزادسازی توسط شاهعباس و سردار دلاور کرجی، امام قلی‌خان، امروز یکی از کلیدی‌ترین، حساس‌ترین و پرچالش‌ترین نقطه‌های جغرافیای سیاسی- نظامی جهان محسوب می‌شود. آنچه نباید از نظر دور داشت، نقشی است که جزیره‌های پیرامون تنگه هرمز در رژیمونی ایران بر این تنگه ایفا می‌کنند و ژرفاندیشی از این جزیره‌ها در سال ۱۵۵۷م توسط پرتغال اشغال شد ولی دولت چین پس از ۴۴۲ سال توانست آن را در سال ۱۹۹۹م از اشغال پرتغال خارج و به خاک خود ضمیمه کند. آلپوکرک (پرتغالی) اعتقاد داشت هر کشوری که سه نقطه مالاکا اسپانیا (مشرف به تنگه جبل‌الطارق)، عدن یمن (مشرف به تنگه باب‌المندب) و هرمز ایران (مشرف به تنگه هرمز) را در اختیار داشته باشد، بر تجارت دریایی یا نواحی رزمی ثابت، جزیره هرمز که به عنوان

مهم‌ترین جزیره و قلب خلیج فارس محسوب می‌شد، در سال ۱۵۰۷م در زمان پادشاهی شاه اسماعیل یکم توسط ارتش پرتغال اشغال شد و در ۴ می ۱۶۲۲ یعنی پس از ۱۱۵ سال اشغال به همراه قشم، کیش، بندر گمبرون (بندرعباس) و بحرین توسط شاه‌عباس و سردار میهن‌پرست کرجی ارتش ایران، امام قلی‌خان (فرزند الله‌وردی‌خان، سازنده سی‌وسه پل اصفهان) از اشغال پرتغال آزاد شدند و به خاک پاک ایران بازگشتند. نکته جالب اینکه جزیره ماکائو چین هم ۵۰ سال پس از اشغال هرمز، در سال ۱۵۵۷م توسط پرتغال اشغال شد ولی دولت چین پس از ۴۴۲ سال توانست آن را در سال ۱۹۹۹م از اشغال پرتغال خارج و به خاک خود ضمیمه کند. آلپوکرک (پرتغالی) اعتقاد داشت هر کشوری که سه نقطه مالاکا اسپانیا (مشرف به تنگه جبل‌الطارق)، عدن یمن (مشرف به تنگه باب‌المندب) و هرمز ایران (مشرف به تنگه هرمز) را در اختیار داشته باشد، بر تجارت دریایی یا نواحی رزمی ثابت، جزیره هرمز که به عنوان

قُلَامَانْتَاغِیْکِ

نحن المانغون للقیه
We are the Conquerors Of the Peak

مراسم گرامیداشت شهدای و الامقام جنگ تحمیلی در رمضان و سالگرد شهادت اقتدار ایران اسلامی، همزمان با چهل و چهارمین سالروز حماسه آزادسازی خرمشهر قهرمان در تهران و مراکز استان‌های سراسر کشور برگزار می‌گردد

تهران: یکشنبه سوم خرداد از ساعت ۱۵ الی ۱۷

مصلائی بزرگ امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه)

اقتصادیات محدودسازی فضای مجازی

با مروری بر اخبار سه دهه اخیر کشور می‌توان تصویر روشنی از اختلاف بین سیاسیون در حوزه رسانه ارائه کرد. با شروع دوران تصدی دولت هفتم رسانه‌های متعددی شروع به فعالیت کردند. در مقابله جریان منتقد دولت به مخالفت جدی با سیاست دولت در حوزه رسانه برخاست، به‌گونه‌ای که گروهی از فعالان سیاسی آن دوران به‌عنوان شاکیان حرفه‌ای رسانه‌ها معرفی شدند که هدف محاکمه و به تعطیلی کشاندن این رسانه‌ها را دنبال می‌کردند. با افزایش سهم فضای مجازی در جریان اطلاع‌رسانی و انسکای روزافزون شهروندان و رسانه‌هایی که در این فضا فعالیت می‌کردند، مبحث محدودکردن دسترسی شهروندان به فضای مجازی در دستور کار برخی محافل سیاسی قرار گرفت. درواقع اختلاف نظر بین سیاسیون کشور در حوزه حد و حدود آزادی رسانه‌ها به اختلاف نظر در حوزه کنترل فضای مجازی منتقل شد. جریان همسو با دولت اصلاحات به کمترین محدودیت در دسترسی به فضای مجازی باور داشت و جریان مقابل محدودیت حداکثری را توصیه و تجویز می‌کرد. شاید این کنایه رئیس دولت یازدهم به منتقدانش که بیشترین کاربرد کلماتی از نوع «ممنوعیت»، «محدودیت» و «کنترل» در سخنان و موضع‌گیری‌های آنان اتفاق می‌افتد، درست‌ترین و واقع‌بینانه‌ترین تصویر از باورهای این جمع باشد. در سال‌های اخیر همواره بحث بر سر دسترسی شهروندان به اینترنت بین سخنوران وابسته به دو سلیقه سیاسی رقیب جریان داشته و طرفداران سیاست محدودسازی هم زمان که زورشان چربیده، بلافاصله پایشان را روی کابل اینترنت گذاشته‌اند. یکی از قابل‌تامل‌ترین اتفاقات سال‌های گذشته، احضار وزیر ارتباطات دولت یازدهم به مجلس بود. نمایندگان منتقد وزیری می‌گفتند چرا او دسترسی شهروندان به اینترنت را بدون پیوست‌های فرهنگی گسترش داده و تسهیل کرده است. صدام‌الین منظور آنان از عبارت «پیوست‌های فرهنگی» همان شیوه فیلترینگ بود. با شروع جنگ ظالمانه از اسفندماه گذشته، در اولین قدم محدودیت برای دسترسی شهروندان به اینترنت شکل گرفت که البته با توجه به شرایط جنگی و ترغدهای پیچیده دشمن امری معقول بود. اما با گذشت زمان و خروج از شرایط اضطراری روزهای اول، بار دیگر بحث بین دو جریان درباره کیفیت دسترسی به فضای مجازی آغاز شده است. باین‌حال به نظر می‌رسد این بحث بیشتر از اینکه به مطالعات کارشناسی اتکا داشته باشد، متأثر از سلیقه جریان

با مروری بر اخبار سه دهه اخیر کشور می‌توان تصویر روشنی از اختلاف بین سیاسیون در حوزه رسانه ارائه کرد. با شروع دوران تصدی دولت هفتم رسانه‌های متعددی شروع به فعالیت کردند. در مقابله جریان منتقد دولت به مخالفت جدی با سیاست دولت در حوزه رسانه برخاست، به‌گونه‌ای که گروهی از فعالان سیاسی آن دوران به‌عنوان شاکیان حرفه‌ای رسانه‌ها معرفی شدند که هدف محاکمه و به تعطیلی کشاندن این رسانه‌ها را دنبال می‌کردند. با افزایش سهم فضای مجازی در جریان اطلاع‌رسانی و انسکای روزافزون شهروندان و رسانه‌هایی که در این فضا فعالیت می‌کردند، مبحث محدودکردن دسترسی شهروندان به فضای مجازی در دستور کار برخی محافل سیاسی قرار گرفت. درواقع اختلاف نظر بین سیاسیون کشور در حوزه حد و حدود آزادی رسانه‌ها به اختلاف نظر در حوزه کنترل فضای مجازی منتقل شد. جریان همسو با دولت اصلاحات به کمترین محدودیت در دسترسی به فضای مجازی باور داشت و جریان مقابل محدودیت حداکثری را توصیه و تجویز می‌کرد. شاید این کنایه رئیس دولت یازدهم به منتقدانش که بیشترین کاربرد کلماتی از نوع «ممنوعیت»، «محدودیت» و «کنترل» در سخنان و موضع‌گیری‌های آنان اتفاق می‌افتد، درست‌ترین و واقع‌بینانه‌ترین تصویر از باورهای این جمع باشد. در سال‌های اخیر همواره بحث بر سر دسترسی شهروندان به اینترنت بین سخنوران وابسته به دو سلیقه سیاسی رقیب جریان داشته و طرفداران سیاست محدودسازی هم زمان که زورشان چربیده، بلافاصله پایشان را روی کابل اینترنت گذاشته‌اند. یکی از قابل‌تامل‌ترین اتفاقات سال‌های گذشته، احضار وزیر ارتباطات دولت یازدهم به مجلس بود. نمایندگان منتقد وزیری می‌گفتند چرا او دسترسی شهروندان به اینترنت را بدون پیوست‌های فرهنگی گسترش داده و تسهیل کرده است. صدام‌الین منظور آنان از عبارت «پیوست‌های فرهنگی» همان شیوه فیلترینگ بود. با شروع جنگ ظالمانه از اسفندماه گذشته، در اولین قدم محدودیت برای دسترسی شهروندان به اینترنت شکل گرفت که البته با توجه به شرایط جنگی و ترغدهای پیچیده دشمن امری معقول بود. اما با گذشت زمان و خروج از شرایط اضطراری روزهای اول، بار دیگر بحث بین دو جریان درباره کیفیت دسترسی به فضای مجازی آغاز شده است. باین‌حال به نظر می‌رسد این بحث بیشتر از اینکه به مطالعات کارشناسی اتکا داشته باشد، متأثر از سلیقه جریان

با مروری بر اخبار سه دهه اخیر کشور می‌توان تصویر روشنی از اختلاف بین سیاسیون در حوزه رسانه ارائه کرد. با شروع دوران تصدی دولت هفتم رسانه‌های متعددی شروع به فعالیت کردند. در مقابله جریان منتقد دولت به مخالفت جدی با سیاست دولت در حوزه رسانه برخاست، به‌گونه‌ای که گروهی از فعالان سیاسی آن دوران به‌عنوان شاکیان حرفه‌ای رسانه‌ها معرفی شدند که هدف محاکمه و به تعطیلی کشاندن این رسانه‌ها را دنبال می‌کردند. با افزایش سهم فضای مجازی در جریان اطلاع‌رسانی و انسکای روزافزون شهروندان و رسانه‌هایی که در این فضا فعالیت می‌کردند، مبحث محدودکردن دسترسی شهروندان به فضای مجازی در دستور کار برخی محافل سیاسی قرار گرفت. درواقع اختلاف نظر بین سیاسیون کشور در حوزه حد و حدود آزادی رسانه‌ها به اختلاف نظر در حوزه کنترل فضای مجازی منتقل شد. جریان همسو با دولت اصلاحات به کمترین محدودیت در دسترسی به فضای مجازی باور داشت و جریان مقابل محدودیت حداکثری را توصیه و تجویز می‌کرد. شاید این کنایه رئیس دولت یازدهم به منتقدانش که بیشترین کاربرد کلماتی از نوع «ممنوعیت»، «محدودیت» و «کنترل» در سخنان و موضع‌گیری‌های آنان اتفاق می‌افتد، درست‌ترین و واقع‌بینانه‌ترین تصویر از باورهای این جمع باشد. در سال‌های اخیر همواره بحث بر سر دسترسی شهروندان به اینترنت بین سخنوران وابسته به دو سلیقه سیاسی رقیب جریان داشته و طرفداران سیاست محدودسازی هم زمان که زورشان چربیده، بلافاصله پایشان را روی کابل اینترنت گذاشته‌اند. یکی از قابل‌تامل‌ترین اتفاقات سال‌های گذشته، احضار وزیر ارتباطات دولت یازدهم به مجلس بود. نمایندگان منتقد وزیری می‌گفتند چرا او دسترسی شهروندان به اینترنت را بدون پیوست‌های فرهنگی گسترش داده و تسهیل کرده است. صدام‌الین منظور آنان از عبارت «پیوست‌های فرهنگی» همان شیوه فیلترینگ بود. با شروع جنگ ظالمانه از اسفندماه گذشته، در اولین قدم محدودیت برای دسترسی شهروندان به اینترنت شکل گرفت که البته با توجه به شرایط جنگی و ترغدهای پیچیده دشمن امری معقول بود. اما با گذشت زمان و خروج از شرایط اضطراری روزهای اول، بار دیگر بحث بین دو جریان درباره کیفیت دسترسی به فضای مجازی آغاز شده است. باین‌حال به نظر می‌رسد این بحث بیشتر از اینکه به مطالعات کارشناسی اتکا داشته باشد، متأثر از سلیقه جریان

قُلَامَانْتَاغِیْکِ

نحن المانغون للقیه
We are the Conquerors Of the Peak

مراسم گرامیداشت شهدای و الامقام جنگ تحمیلی در رمضان و سالگرد شهادت اقتدار ایران اسلامی، همزمان با چهل و چهارمین سالروز حماسه آزادسازی خرمشهر قهرمان در تهران و مراکز استان‌های سراسر کشور برگزار می‌گردد

تهران: یکشنبه سوم خرداد از ساعت ۱۵ الی ۱۷

مصلائی بزرگ امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه)